

De Stedumer

September 2011

Vrijwilligers speelweek bedankt!

Het is alweer even geleden maar we zijn speelweek 2011 Sportief speldorp nog niet vergeten! Fantastisch dat er dit jaar 94 kinderen meededen (vorige speelweek 71) en bijna evenveel vrijwilligers. Deze vrijwilligers waren in alle soorten en maten aanwezig. In het bijzonder bedanken we de dames van de catering, die ons meer dan goed hebben verzorgd. Elke pauze stonden weer de bidons met ranja klaar en voor de leiding was er op elk moment van de dag koffie en thee te verkrijgen. Dit verdient een dikke pluim, want het is niet niks om 4 dagen lang zoveel mensen van een drankje en een versnapering te voorzien. Daarnaast stonden ze ook hun mannetje bij het ontbijt, de extra's in de avonduren en bij het gezamenlijk pannenkoek eten op de laatste avond.

Wie zeker ook genoemd moeten worden zijn de mannen van beeld en geluid, de dagcoördinatoren, de groepsleiding voor een hele week en de man met de filmcamera. Deze bijzondere vrijwilligers waren voornamelijk te zien tijdens de speelweek, maar ook vooraf waren mensen actief. Zo denken we aan de ontwerper/maker van de speelweekvlag, de maker van het scorebord en de maker van de medailles en wie we zeker niet mogen vergeten zijn de bewoners rond het speelweekterrein. Ze hebben het terrein beschikbaar gesteld en daarnaast dachten ze met ons mee en werkten mee (zelfs bij het opruimen van de asberg). Dit hebben we enorm gewaardeerd! Stelt u zich eens voor dat er 94 kinderen in uw achtertuin bivakkeren met daarnaast dagelijks zo'n 20 volwassenen! We realiseren ons goed dat we veel van hen gevraagd hebben.

Wie moeten verder nog genoemd worden: de brenger van een strobaal om het vuur aan te steken, de brenger van het zand en de steigerplanken, de speaker die aanbod een rondje door het dorp te maken om de Stedumers uit te dagen naar de theatervoorstelling te komen, de inzet van een vrijwilliger om de trainer van FC Groningen naar de speelweek te halen en last but not least de sponsors, die in natura of in geld hebben bijgedragen, waardoor de speelweek betaalbaar blijft. Iedereen ontzettend bedankt!

Corry Verduijn, Johan Brokken, Ineke van Zanten

Het gezicht van Stedum

De foto op de omslag vertoont iedere maand het gezicht van een Stedumer. De keuze is in principe volstrekt willekeurig, als het maar een (oud) dorpsgenoot is. Ken je iemand die wel aan de rubriek wil meewerken of wil je misschien zelf: meld het de redactie.

Op de foto staat dit keer Eltje Kruisman (foto: Janna Bathoorn). Een dorpsgenoot gaf Eldert Ameling de tip: 'Eltje kan geweldig vertellen over zijn radiografisch bestuurbare vliegtuigen. Dat is echt een mooi onderwerp voor in De Stedumer'. Eldert ging op onderzoek.

De activiteitencommissie

Plannen voor het seizoen 2011-2012, alvast voor de agenda
Het seizoen wordt geopend met de Steemer Braai, we hopen dan vele Stedumers te mogen begroeten. We hadden op 12 november een optreden van Tineke Rouw gepland, maar dat kwam bij nader inzien niet zo goed uit. Jehova Nissi heeft

dan een optreden, en gelukkig was Tineke Rouw bereid om op 11 februari 2012 te komen. Op www.tinekerouw.nl kun u zien wat ze te bieden heeft. Tineke heeft een dansschool, en zingt ook nog. Het grappige is dat er op alle soorten muziek wordt gedanst. Tineke zingt als contrast Groningstalig, maar je merkt eigenlijk niet dat dat een contrast is als haar dames van de dansschool daar dan op buikdansen. Er wordt uiteraard ook op Oosterse muziek gedanst. Ook de kostuums zijn de moeite waard, tot aan een dans met grote gouden vleugels aan toe. We hebben de sporthal gekozen als locatie, omdat daar voldoende ruimte is om het ook eens zelf te proberen.

Buikdansen en TWIGA

Het lijkt ons ook leuk een voorbereidende gastles aan te bieden, gekoppeld aan het Tanzania project van Margriet Haak (TWIGA), waarvoor de nodige Stedumers op zaterdag 17 september zijn wezen spinnen. Maar uiteraard hoeft dat niet, u kunt ook gewoon op 11 februari rustig op uw stoel blijven zitten. Er zal genoeg te kijken en te luisteren zijn. Noteer deze datum alvast in uw agenda!

(foto's: Martin Zijlema)

Sinterklaas op 17 november

De activiteitencommissie heeft ook een aantal vaste zaken op de agenda staan. Sinterklaas heeft ons al laten weten op zaterdag 17 november Stedum te willen bezoeken. Hij was erg tevreden over de ontvangst, en met de cabrio i.p.v. de koets rond was gelukkig geen probleem. Natuurlijk zal ook Jehova Nissi weer de muzikale bijdrage leveren.

Rond Oud en Nieuw

Dan is er op Oudejaarsdag het vuur in de haven, met een warm of koud slokje erbij, traditiegetrouw gul geschonken door Karen Hemmen resp. Ria Zijlema, en natuurlijk het Nieuwjaarsconcert, op de 2^e zaterdag van januari. Nog even onder voorbehoud zal dit op 14 januari zijn. Ook de kinderen zijn dan van harte welkom.

Vaste prik, en verrassende nieuwe activiteiten

Een ander vast agendapunt is de Wandelvierdaagse, van 21 tot en met 24 mei 2012. Dan maken we ons ook op voor de feestweek, een activiteit van Op Goud Geluk. Als u weer voldoende bijgekomen bent, denken we als Activiteitencommissie aan een "landactiviteit" op de 7^e van de 7^e. Dat blijft nog even een verrassing.

Aan het eind van die zomervakantie staat de fietstocht naar het Duitse Stedum op het programma. Op 2 september is het daar Fest auf dem Hof (de boerderij van Peyers, voor wie daar bekend is), een soort streekproductenmarkt als Ewsum, met plm. 2000 bezoekers. Vast heel leuk om eens te kijken wat men daar onder streekproducten verstaat. In ieder geval aardbeien en asperges, maar dan moet er eerst wel getraind worden. Hierover meer nieuws in de volgende Stedumer, onder auspiciën van Oet Steem. En dan zijn we een jaar verder en is de agenda al weer aardig gevuld geraakt.

Prijsuitreiking pompoenen en zonnebloemen

Dichtbij is de prijsuitreiking van de zonnebloemen en pompoenenkweekwedstrijd, zaterdagmiddag 1 oktober om half vier. Martin Zijlema heeft goede zonnebloemen pompoenzaden uitgedeeld, zo bleek ons bij de tussentijdse meting. Een spannende strijd dit jaar, met veel nieuwe talentvolle kwekers. Komt dat zien in café 't Oude Raedthuys! Gratis consumptie voor de deelnemers, publiek welkom.

Lies Oldenhof

Namens de activiteitencommissie van Dorpsbelangen

Vervooruitvooralvastindeagendavooralstudiealheeft: crazyrace en Feestweek

Om alvast in uw agenda te zetten: Crazyrace 2 juni. Feestweek 2012 is van 9 tot en met 16 juni.

Bericht van 'De Struners'

'De Struners' groeien. Sinds het begin van dit jaar, is het ledenaantal zo'n beetje verdubbeld. Na de zomer zijn er per saldo weer twee leden bijgekomen. Er zijn nu rond de 30 welpen en scouts. Ze komen vooral uit Stedum maar ook uit Westeremden, Lellens, Middelstum, Bedum, Loppersum, St Annen, Zeerijp en zelfs Appingedam. Ook de leiding breidt zich uit. Helaas vertrekt Stefan Bruggeman vanwege andere drukke bezigheden maar daarvoor in de plaats komt Ruben Cur-ré (17 jaar, Appingedam) in de leiding. Bovendien zal Ed Pijnaker, die al jaren in de leiding zit van de scoutingvereniging Fivelgroep, Delfzijl, ons het komende jaar helpen en zijn scouting know-how inbrengen. We hebben nu een team van 8 leiders waarvan 6 tussen 16 en 23.

Langzamerhand krijgt de leiding steeds meer ervaring. Ze leren veel van de contacten met andere scoutingverenigingen in Noord-Groningen, vooral op de gezamenlijke kampen. De leiders van de Struners lopen ook stages bij andere verenigingen en elk jaar volgt een aantal van hen cursussen van scouting Nederland om te leren hoe ze het beste met kinderen kunnen werken en hoe ze daarbij de doelstellingen van scouting het beste kunnen nastreven. Een paar leiders heeft een

EHBO diploma binnen scouting gehaald. Een hoogtepunt dit jaar was natuurlijk het Pinksterkamp. Duidzenden welpen en scouts kampeerden tezamen drie dagen in Lauwersmeer. De Struners deden voor de tweede keer mee maar nu voor het eerst met twee groepen: 9 welpen en 8 scouts.

Er gingen 8 leiders mee. Veel ouders zijn op bezoek geweest. Kijk op de website www.destruners.nl voor meer leuke foto's van de kinderen in actie en andere informatie.

Vlak voor de zomer kregen we een leuke uitnodiging van basisschool De Wilgenstee in Zeerijp: of we van de laatste schooldag een 'scoutingdag' voor de kinderen wilden organiseren. Onder leiding van Gert-Jan Exoo, Thirza Wieringa, Dieuwke Brunius, Roos Thoomes werd een groot aantal activiteiten georganiseerd. Ze werden geholpen door een paar leden van scoutingvereniging De Menkema groep uit Uithuizen.

Om half 9 werd de dag geopend door middel van het hijsen van de vlag. Daarna werd er voor alle kinderen een presentatie gegeven over scouting: wat is en doet scouting. Daarna zijn er veel spellen gespeeld zoals 'kubb', 'levend stratego' en 'levend kwartet'. Ook hebben de kinderen een speurtocht gelopen en hebben ze een broodje gebakt boven het vuur. De oudere kinderen verzorgden het vuur. In de pauze hebben de juffen en meesters thuis soep gemaakt; ook dit werd op het vuur gezet. Aan de einde van de middag kregen de kinderen een ijsje en een scouting diploma. Al met al was het een gezellige dag.

Binnen afzienbare tijd zullen De Struners het Klokkenspadgebouw moeten verlaten. De gemeente wil het verkopen of slopen. Ze heeft beloofd ons te helpen bij het vinden van een nieuwe ruimte maar zoveel ruimtes in Stedum zijn er natuurlijk niet. De gemeente heeft ons aangeboden gebruik te maken van het tennis- of ijsbaangebouwtje. Dit zou echter nu al te klein zijn voor De Struners. (Hoe zo krimp?!) We zijn in overleg met de tennisvereniging en de ijsvereniging om er een groter gebouwtje voor in de plaats te zetten. De gemeente wil aan de kosten hiervan bijdragen. Maar dit soort zaken is nu eenmaal niet in een dag geregeld. We rekenen er op dat we niet op straat komen te staan voordat het nieuwe gebouwtje er staat.

Tot slot: 29 oktober houden we weer een lege flessenactie, dus flink drinken.

Jelle van der Knoop

Namens het bestuur en de leiding

AED cursus

Ook dit jaar wordt er een reanimatiecursus in het Swaithoes gehouden.

De cursisten van vorig jaar hebben voor deze herhalingscursus inmiddels een uitnodiging ontvangen. Wellicht zijn er nog andere Stedumers die ook willen leren reanimeren.

De cursus duurt één avond en wordt gehouden op 13 oktober 2011 en 27 oktober 2011. De kosten bedragen € 12,50 per persoon. Opgeven kan bij Wilco Witteveen tot 4 oktober via e-mail: jvanwijk03@hetnet.nl of (0596) 55 17 81.

Wilco Witteveen

Eltje Kruisman

De tip kwam van Sibolt Hovenga. Toen ik op een avond bij Sibolt aan de Weemweg was, werd ik door hem erop gewezen. "Als je eens echt wat interessants wilt schrijven, moet je eens naar Eltje Kruisman gaan. Eltje kan geweldig vertellen over zijn radiografisch bestuurbare vliegtuigen, zijn modelvliegtuigen. Dat is echt een mooi onderwerp voor in 'De Stedumer'."

Al een paar dagen later tref ik Eltje Kruisman, die in Stedum ook wel Eltjo genoemd wordt. Hij is in zijn tuin bezig bij zijn woning aan de Weemweg 42.

In het relatief korte gesprek dat wij voor het huis hebben, spreekt de informatie die hij geeft tot de verbeelding. Wij spreken af dat ik terug kom voor een uitgebreid gesprek voor in 'De Stedumer'.

Op een uitgesproken herfstachtige dag in september is het zo ver. Terwijl het buiten hard waait, zitten wij in de woning aan tafel.

Eltje Kruisman is geboren in 1946 in Zuidbroek. Terwijl hij toch al 65 jaar is, is hij blijven doorwerken. Maar liefst achtenveertig jaar is Eltje automonteur. Hij werkt in Groningen. Kruisman woont bijna dertig jaar in Stedum. Hij woonde eerst aan het Vlaspad en woont nu zo'n twintig jaar aan de Weemweg.

"Dit weer," vertelt Eltje, "is geen weer om te vliegen. Er staat een veel te harde wind." Maar daarom is het juist wel een geschikte dag om te vertellen. Inmiddels zijn Eltje Kruisman en zijn zoon Herman uit Groningen, al dertien jaar lid van hun modelvliegclub Avio-Eelde. Het clubgebouw staat even voor het dorp Stitswerd. Dit terrein is bij de meeste mensen uit Noord-Groningen wel bekend. Er ligt een tochtsloot tussen de weg en het veld. Aan een paal hangt een windzak. "Wij hebben nu een clubgebouw dat onderhoudsvrij is, kunststof. Hiervoor hadden wij een kleiner gebouw van hout." De vliegtuigen waarmee gevlogen worden zijn radiografisch gestuurde modellen. "Wij gebruiken ook de term RC. Dat is Radio Control." Met de spanwijdte van een modelvliegtuig wordt de afstand bedoeld van de ene vleugeltip naar de andere vleugeltip. Dat er geweldige grote modelvliegtuigen bij zijn blijkt wanneer Eltje het over een vliegtuig in België heeft. Het heeft een spanwijdte van negen meter!

"Het is een virus dat hele modelvliegen," zegt Eltje. En omdat het zo verschrikkelijk leuk en interessant is, legt hij uit en laat hij zien wat voor bestuurbare onderdelen er allemaal in een modelvliegtuig gaan. Eigenlijk demonstreert hij mij het hele vliegtuig. Om kort te gaan: je hebt een elektromotor in een modelvliegtuig zitten, of een brandstofmotor. Deze laatste draait op brandstof en die brandstof zit in een

tankje in het vliegtuig. Elektromotoren worden gevoed door accu's. Verder hebben beide vliegtuigen een houten propeller. Alles wordt radiografisch bestuurd: de motor, maar ook de zogenaamde roeren van het toestel die op meerdere plaatsen zitten. In de vleugels zitten de rolroeren en de remflaps, achter het stabilo de hoogteroeren. En een richtroer zit aan het staartvlak. De zender is een paneel dat men in de handen neemt en waarmee men het vliegtuig bestuurt. Hierop zitten stuurknuppeltjes en diverse knoppen om diverse dingen in te stellen. Kruisman is modelbouwer. Terwijl je inmiddels al een bijna kant en klaar modelvliegtuig kunt aanschaffen, gaat het bij Kruisman met name ook om het bouwen. Hij is daar zeer bedreven in. Eigenlijk ligt de basis al in het ouderlijk gezin. Zijn vader, die ik zelf een vijftientig jaar geleden mocht ontmoeten en heb gesproken, was een groot liefhebber van het maken van 'droaken'. Ook Eltje gebruikt dit Groninger woord 'droak'. In deze tijd spreekt men meestal van een vlieger, maar het woord droak wordt in Groningen nog altijd gebruikt. In Zuidbroek waren in de vijftiger jaren vliegerwedstrijden. Er werd gevlogen met 'sierdroaken' en 'hoogvlaigers'. Deze sierdroaken waren zeer indrukwekkend. Soms stelde zo'n sierdroak een vliegtuig voor, of een vliegende schoorsteen, een melkmeisje met emmertjes, een grote ballon met een mandje er onder, een boer, een boerin. Vader Kruisman maakte de mooiste modellen. "Wij zaten altijd in de prijzen," vertelt Eltje. Maar ook buiten de wedstrijden waren zij met droaken aan de gang. "Ik heb heel wat droaken gemaakt. Het heeft mij altijd gefascineerd dat bouwen van vliegers en het bouwen van modellen." In aansluiting hierop laat hij mij een grote modelboot zien waar hij acht jaar lang aan heeft gewerkt. Twee uur per dag. Elk onderdeel is zelfgemaakt! En van de zelfgebouwde vliegtuigen die hij mij laat zien, heeft er één een spanwijdte van 2 meter 85 en een gewicht van 12 kilogram. Het heeft twee motoren. Wanneer er maar iets aan mankeert gaat het mis. Het moet allemaal perfect in orde te zijn!

Bij alles wat op schaal is nagebouwd kijkt Kruisman of het klopt. Hoe zitten de dingen in elkaar? Hij wil het weten, of het nou een maquette of een voertuig is. "Ik analyseer dat. Bij een vliegtuig kijk ik altijd met één oog dicht of het symmetrisch is. O, dat is zo moeilijk om iets symmetrisch na te bouwen!" Dat men vaak een excuus heeft dat dit aspect niet belangrijk is, vindt Eltje maar een zwakke reden. "Zo'n vliegtuig staat de langste tijd op het veld. Dan kijk je er naar." Inmiddels is het de trend dat men kant en klare vliegtuigen koopt. "Bij ons op de club zijn er nog maar een paar mensen die hun modellen zelf bouwen. Die knutselen nog graag met hout, lijm en een mesje. Die kant en klare vliegtuigen worden ook steeds mooier en groter," legt Kruisman uit. Wat men na aanschaf nog wel moet doen is de motor en de besturing in het vliegtuig plaatsen. Intussen worden de elektromotoren steeds beter. Ook de accu's zijn kwalitatief vooruitgegaan. De elektromotor is stiller en schoner dan een brandstofmotor. Deze laatste moet goed afgesteld worden. Zoals eerder vermeld zit Eltje 48 jaar in het autovak. Hij is gewend dat alles bij een auto demontabel is. Je kunt de dingen uit elkaar halen en de onderdelen zijn vervangbaar. Dit systeem heeft Eltje doorgevoerd in zijn modelbouwhobby. Het kwetsbare vliegtuig, dat bij een crash makkelijk beschadigt, kan met het systeem van Kruisman vlotter en netter opgeknapt worden. "In deze tijd wordt uit gemakzucht alles aan een vliegtuig maar vastgeplakt en dichtgelijmd.

Wanneer je dit op een andere manier oplost en de kwetsbare onderdelen demonstabel maakt en met schroefjes, balkjes, klemmetjes en hulpstukjes vastzet, kun je probleemloos je vliegtuig na een crash opknappen. Je hoeft niets kapot te maken, te slopen, of open te breken. Het zijn met name de servo's en de kleppen die je na een crash moet kunnen vervangen. De servo's zijn kleine electromotortjes die de kleppen kunnen besturen. Zij zijn meestal ingebouwd in de vleugels, in het stabilo en in het staartvlak."

Op dit moment is het vliegveld van de club net gedraineerd. Men is bezig de boel af te werken. "Het is jammer, want wij kunnen nu niet vliegen," zegt Kruisman. Hij legt uit dat het gras zo kort mogelijk moet zijn en het veld zo vlak als maar haalbaar is. "Ik maai zelf het gras. Al een jaartje of vier," vertelt hij.

Eltje heeft drie vliegtuigen zelf ontworpen en uitgevoerd en zij vliegen alle drie perfect. Hij heeft zestien vliegtuigen gebouwd. Van tekeningen of bouwdoos. In één vliegtuig moest hij alleen de besturing inbouwen. "En dat is soms óók moeilijk om dat goed te krijgen!" Elk vliegtuig van Eltje heeft zijn eigen karakter en kwaliteiten. Dat maakt het vliegen ermee ook zo aantrekkelijk.

"Het zou mooi zijn," zegt hij, "wanneer wij eens in Stedum een demonstratie mochten geven. Bijvoorbeeld met de feestweek. In het verleden zijn wij wel eens met een aantal mensen op het voetbalveld geweest. Wij lieten boten zien. Wil Snitjer, een bekende helikoptervlieger demonstreerde een helikoptermodel. Intussen vliegt ook zoon Herman Kruisman (31 jr.) met helikopters. Daarnaast vliegt Herman ook nog met turbine aangedreven modellen! Herman werkt in het computervak. Toen hij en zijn vader dertien jaar geleden lid werden van hun club Avio-Eelde, woonde Herman nog in Stedum.

Eltje Kruisman is zelf instructeur en mag iemand met een modelvliegtuig vliegles geven. "In die functie sta ik ook op de clubsite. Mensen die geïnteresseerd zijn kunnen altijd contact met mij opnemen!" En voor informatie zie: avio-eelde.nl

Eldert Ameling

Herfstmuziek

Herfst. Stedum is er klaar voor. Zeker als het gaat om de bolchrysanthen die overal in het dorp staan te pronken. Al kwam De Stedumer te laat om onze verkoopactie aan te kondigen, we raakten op de derde avond toch weer helemaal los. Soms was het jammer als we een bepaalde kleur niet meer konden leveren, maar steeds namen onze klanten dit grootmoedig op: blijmoedig kozen ze voor een andere kleur. Al is het soms koud, nat of winderig, het deur aan deur verkopen van onze planten – samen met bijvoorbeeld een leuke bas of bariton uit het orkest - is ieder jaar weer dankbaar werk. We kunnen nu met een gerust hart toeleven naar ons eerstvolgende optreden. Dat is het Najaarsconcert, op zaterdagavond 12 november. In de volgende Stedumer meer over dit sfeervolle evenement.

Fenneke Colstee
cmv Jehova Nissi

Nieuwe bewoners

In deze rubriek worden nieuwe bewoners aan het dorp voorgesteld. Deze keer is Karin Boonstra zij woont aan Lellensterweg 25.

Sinds wanneer woon je in Stedum?

Sinds december 2010

Waar ben je geboren?

Ik ben geboren in Leeuwarden.

Wat doe je voor de kost?

Ik ben projectcoördinator bij een welzijnsorganisatie.

Wat is je favoriete bezigheid?

Ik zing en wandel graag en doe aan yoga.

Wat is je favoriete vakantiebestemming?

Frankrijk.

Wat neem je mee naar een onbewoond eiland?

Een groot badlaken.

Wat is de reden dat je in Stedum bent komen wonen?

Ik wilde de stad uit en vrij wonen. Verder vind ik Stedum een leuk dorp en ik ben dichterbij mijn werk.

Ben je ook betrokken bij het dorp? Indien ja, hoe?

Nog niet

Wat zou je doen als je de Postcodeloterij Straatprijs wint?

De achtertuin laten opknappen.

Wat is je antwoord op vraag van de vorige nieuwe bewoners: Welke ideeën hebben deze nieuwe bewoners voor de jeugd in Stedum?

Aan de jeugd zelf vragen.

Welke vraag wil je de volgende nieuwe bewoners stellen?

Wat is je favoriete boek/film en waarom moeten alle inwoners van Stedum dit boek lezen of deze film zien?

Afie Nienhuis

Uit de raad

Nog geen nieuws, want de eerste vergadering vindt plaats op 26 september 2011. We gaan praten over het integraal veiligheidsplan, waar de gemeente iets over te zeggen heeft tegenwoordig. Onze politiecommissaris zit dan ook aan tafel, en legt dan zo nodig wel uit welke inspanning wel gewenst is, maar hoogstwaarschijnlijk niet betaald kan worden. Een mooi onderwerp om nog even wat ideeën kwijt te kunnen, en als u nog iets mee wilt geven, graag!

Vaste prik

Wat wordt er meestal genoemd in de raad? Drugs en drankgebruik staan hoog op de agenda van een aantal fracties. Moeilijk voor de politie om iets aan te doen. Overlast wordt in principe niet getolereerd, maar wat te doen aan hangjongeren, met een kratje bier erbij? Met brommers en in een nauw straatje is het gauw lawaaiig, en ze moeten toch ergens heen. Een vaste ergernis, zo blijkt in deze vergaderingen altijd.

Een andere ergernis is verkeersgedrag, en dan vooral te hard rijden. Dit is meestal nu geen politiezaak. Controle is veel te beperkt, en niet op de plekken waar het gebeurt. In het dorp is de ergernis ook bekend. Onvoorzichtig rijden bij de scholen, geen rekening houden met de mogelijkheid dat er kinderen en dieren oversteken, over het kleipad rijden en als de weg recht is, extra gas geven. Allemaal geen enkele reden voor extra politie-inzet, maar gewoon een kwestie van fatsoen om je aan de snelheid te houden en te denken aan de kinderen en katten van je mededorpsbewoners. In het dorp ben je overigens niet verplicht om 50 te rijden, je aan 30 km houden mag ook. Hiervoor zouden we geen politie nodig moeten hebben. Met een beetje aardig gedrag van onszelf en onze dorpsgenoten blijft het dorp leefbaar, van Stationsweg tot Hoofdstraat tot onze uitvalswegen.

Wat moet de politie doen?

Eigenlijk schatten we de intelligentie van automobilisten niet hoog in. Er moeten borden staan bij elke bocht (alsof je standaard rechtdoor zou moeten kunnen rijden), voor een zachte berm waarschuwen we (maar je hoeft natuurlijk niet in de berm te rijden) en plekken om elkaar te passeren gebruiken we niet. En als er dan een keer een aanrijding is met blikshade moet de politie ook opdraven. Wat zouden onze echte prioriteiten nu eigenlijk moeten zijn? U merkt, ik zit teveel op de fiets, en heb heel even op de Delleweg het rijk alleen gehad. Dat was met die stormwind van laatst ook wel hard nodig. Je zwabberde de hele weg over. In Frankrijk moeten automobilisten minstens 1,5 meter afstand houden van de fietser als medeweggebruiker. Een heel aardige regel, die overal goed wordt toegepast, met één uitzondering. Cols rijden is blijkbaar niet alleen voor fietsers een sport. Zo snel mogelijk de haarspeldbochten door, en bij voorkeur medeweggebruikers ook nog inhalen, soms zelfs met een groepje auto's achter elkaar. Gelukkig is dat gedrag in Nederland een grote uitzondering. Laat daar de politie daar maar tegen optreden, in het dorp moeten we op onszelf kunnen passen.

Lies Oldenhof

Nbvp, Vrouwen van Nu, afdeling STEDUM

Het nieuwe seizoen van de Nederlandse Bond voor Plattelandsvrouwen, "Vrouwen van Nu", afdeling STEDUM, is weer begonnen!

De NBvP, "Vrouwen van Nu", is een organisatie ván vrouwen vóór vrouwen, met hart voor hun leefomgeving. Het zijn vrouwen die elkaar willen ontmoeten; hun creativiteit willen ontplooiën; die aan hun persoonlijke ontwikkeling willen werken én die met krachtige stem willen participeren in de hedendaagse maatschappelijke ontwikkelingen.

Het is het bestuur ook dit jaar weer gelukt een gevarieerd programma aan te bieden:

Een "High Tea"-middag, een lezing over bijen, een lezing over klassieke homeopathie. We gaan op bezoek bij een andere afdeling. We krijgen bezoek van een afdeling uit de buurt.

De diverse commissies van de afdeling STEDUM, zoals de leesclub, de fietsclub, de handwerkgroep en natuurlijk de activiteitencommissie, weten weer iedere keer veel leden enthousiast te maken voor activiteiten of een leuk uitje. Soms gezellig uit, soms wat cultuur proeven. Echt iets voor iedere vrouw.

Iedereen is vanzelfsprekend van harte welkom om vrijblijvend één van de avonden bij te wonen en de sfeer te komen proeven.

Info: Anita Westerdijk, (0595) 46 43 25. b.westerdijk3@kpnplanet.nl

Of kijk op www.nbvpgroningen.nl.

Samen aan het werk in het steemer bos

Landschapsbeheer organiseert de landelijke natuurwerkdag altijd op de eerste zaterdag in november, dit jaar is dat 5 november. Ons Steemer bos is weer één van de locaties waar gewerkt wordt (www.natuurwerkdag.nl).

Het Steemer bos is een ruilverkavelings bosje van ca. 20 jaar oud dat als een paddenstoel uit de grond schiet. Eenzijdige aanplant en gebrek aan onderhoud hebben van veel dorpsbossen saaie stakenbosjes gemaakt, met een geringe betekenis voor de flora en fauna. Zo word het niet aantrekkelijk gevonden door bewoners en recreanten. Daarom is het ook nodig om het bos uit te dunnen om de andere bomen en andere vegetatie een kans te geven, meer variatie en licht in het bos te krijgen. Daarnaast is het vergroten van de betrokkenheid bij de leefomgeving belangrijk.

De opbrengst van het hout, komt volledig ten goede aan Scouting de Struners. Ook als je geen ervaring hebt met landschapsonderhoud ben je van harte welkom om samen met de Scouts van de Struners de natuur een handje te helpen.

Dit is al het 8^e jaar dat er op de landelijke natuurwerkdag wordt gewerkt in het Steemer bos. We zijn de afgelopen jaren met een groep vrijwilligers bij alle bosranden aan het zagen geweest. Door de bosranden te dunnen ontstaat er ruimte en krijgen kleine boompjes en struiken een kans om te groeien.

De Natuurwerkdag in Stedum wordt georganiseerd door Landschapsbeheer in samenwerking met, Staatsbosbeheer en Scouting de Struners.

Op zaterdag 5 november gaan we van 10.00 uur tot 15.00 uur werken in het Steemer bos. En kinderen van Scoutinggroep de Struners komen helpen. Mensen die meehelpten zagen, mogen voor eigen gebruik hout meenemen voor de open haard. Landschapsbeheer zorgt voor (hand)zagen en werkhandschoenen. Zin om te helpen? Kom dan om 10.00 uur naar de ijsbaan/ tennisbaan kantine. Na een korte instructie vertrekken we meteen naar het bos om aan de slag te gaan. Halverwege de dag wordt er gezorgd voor koffie/thee, chocolademelk en koekjes. Graag van tevoren opgeven via www.natuurwerkdag.nl. Klik op de locatie Stedum en volg de aanwijzingen. Of geef je op bij Georg Dekkinga , 06-24 45 06 00, scoutingstedum@destruners.nl

Natuurwerkdag in de kerstvakantie

Ook dit jaar willen we in de kerstvakantie aan het werk in het Steemer bos. De precieze datum voor deze natuurwerkdag worden nog bekend gemaakt. Doe je dan ook mee?

Georg Dekkinga
Scouting de Struners

De Eerste Groninger Voorlees- en Vertelsalon

Het verslag van de Eerste Groninger Voorlees- en Vertelsalon op 26 augustus 2011. Het was een gezellige, rustige bijeenkomst. Ondanks de "code orange" waarschuwing om toch maar vooral thuis te blijven, vanwege dreigend "storm en tegenweer", waren er 13 personen naar het Oude Raedthuis gekomen. Deze keer was er voor iedereen die optrad ruim voldoende tijd.

De presentatie werd verzorgd door Eldert Ameling. Er traden 10 personen op. Boekpresentatie: Jan de Jong presenteerde Kwoajongens. Groningse verhalen en gedichten, zojuist verschenen bij uitgeverij Profiel. Verhalen en gedichten: Free Westerhoff Gedichten: Sjouk Noppert, Tiny Veldhuis (Gronings) Muziek: Kale Bas (zang, Gronings, blokfluit). Vertellen: Herman Kruize (www.devertelketel.nl), Engbert de Leeuw (met harp), Janke Sinnema.

De komende bijeenkomst van de Eerste Groninger Voorlees- en Vertelsalon (21e jrg.) is op vrijdag 4 november in 't Oude Raedthuys. Ontvangst vanaf 20.00 uur, aanvang 20.30 uur. Toegang gratis. Inlichtingen: Eldert Ameling tel. (0596) 55 16 08, of F.T. Braaksma braeckxma@hetnet.nl.

(Foto van Janna Bathoorn, genomen op de Vertelsalon van 15 april 2011.)

F.T. Braaksma

EKOnoom

Hoewel Stedum op dit moment het grootste afleverpunt in Noord Groningen is – en daar zijn we trots op –, menen we dat er best nog wel wat “klanten” bij kunnen. Vandaar eindelijk maar eens een berichtje over dé biologische boodschappenleverancier in Stedum: de EKOnoom.

De EKOnoom is een biologische internetwinkel die elke vrijdagochtend boodschappen aflevert in de Molenstraat. Naast de (voor sommigen) bekende kleine of grote groente- en/of fruitpakketten levert de EKOnoom ook “losse” groenten, verse kruiden, fruit, aardappelen, paddestoelen, vlees, vegetarische producten, een grote diversiteit aan melkproducten, koffie, thee, versnaperingen, wijn, bier, brood, koek, soepen, pasta's, olie, azijn, olijven, conserven, babyvoeding, schoonmaakmiddelen en verzorgingsproducten. Kortom de EKOnoom levert zo'n beetje alles wat je eerder in de Troefmarkt ook kon krijgen en dan biologisch.

De jaarlijkse kennismakingsactie is weer gestart! Ondergetekenden (evenals de andere afnemers in Stedum) hebben speciale aanbiedingskaarten gekregen om aan burens, vrienden, familie, collega's of kennissen te geven. U kunt bij ons een kaart krijgen en de EKOnoom via de website benaderen, u krijgt dan een fikse korting op uw eerste bestelling. Ook kunt u reageren door de kaart op te sturen. Deze aanbiedingskaarten zijn in elk geval af te halen aan de Molenstraat 11, bovendien liggen ze op de stamtoafel in 't Swaithoes.

Kijk eens op www.ekonoom.nl en maak kennis met een heel eenvoudige manier om elke week boodschappen bijna thuis bezorgd te krijgen. Mocht u geen gebruik maken van de aanbiedingskaart dan kunt u de eerste keer een kennismakingspakket bestellen (rechtterondje bovenaan de pagina) om een idee te krijgen van bijvoorbeeld de diversiteit en versheid van de producten. Bij dit pakket ontvangt u dan uw inloggegevens, zodat u daarna, als u dit wilt, uw producten wekelijks of tweewekelijks of eenmalig kunt laten bezorgen.

De pakketten zorgen voor soms verrassende groenten op tafel mét elke week recepten om uit te proberen. Het is vaak leuk om eens wat anders te eten. Vindt u bepaalde groenten of fruit niet lekker, dan kunt u dat aangeven op de site en wordt het product vervangen door een ander product dat u wel lekker vindt.

Wie geen internet heeft en toch een abonnement wil kan via andermans computer een kennismakingspakket aanvragen en daarna een bestelling plaatsen. U kunt ook bellen met de EKOnoom, (050) 301 71 66. Voor algemene vragen over bezorgen en afhalen kunt u bellen met Andrea, 55 12 43.

Janneke Aué en Andrea Lagro

Bathorner Torfshake en Bookweeten Janhinnerk

De Stedumse fotografe Janna Bathorn exposeert bij de Noorderlicht manifestatie in Groningen. Tot 9 oktober is haar werk nog te zien bij Drukkerij de Marge, aan de voet van de A-kerk. Haar serie heeft als titel Bathorner Torfshake en Bookweeten Janhinnerk en is een fotografische zoektocht naar haar achternaam. In het weekend van 1 & 2 oktober is zij zelf aanwezig.

Oproep: hulp bij oorlogsverhaal, 18 oktober 1944

Ik ben Sipke de Wind uit Leek en ben bezig een boek voor te bereiden over de Duitse bezetting van de provincie Groningen.

In de eerste veertien dagen van de maand oktober 1944 is er een Duitse divisie onder gebracht in de provincie Groningen om te herstellen van de zware klappen die zij had opgelopen aan het Oostfront. De soldaten kwamen eind september 1944 aan en werden door de gehele provincie heen in scholen ondergebracht. Deze soldaten waren niet allemaal even vriendelijk en sommigen vertoonden crimineel gedrag. In het wilde weg werden hier en daar vorderingen gedaan zoals van fietsen, paarden, wagens en vee. Dat gebeurde onder andere in Middelstum, Kantens, Sauerd, Hoogkerk en vele andere plaatsen.

Op 18 oktober 1944 trok een Duitse eenheid naar het dorp Stedum, waar zij 's avonds omstreeks 22.30 uur met de trein zouden vertrekken naar Groningen. Vlak voordat de trein arriveerde op het station, hebben drie Duitsers van deze eenheid winkelier Vast uit Stedum overvallen met behulp van een pistool. De Duitsers stalen onder andere 15 kg boter en 3 kg kaas uit zijn winkel. Daarna stapten de mannen op de trein en hun eenheid vertrok naar het front in Brabant.

Mijn vraag is: wie kan er meer vertellen over deze Duitsers, waar zij gelegerd waren en hoe hun gedrag was. En wie kan er meer vertellen over de overval.

sdew@hetnet.nl of 0594- 51 32 31.

Sipke de Wind

sportsportsportsportsportsportsportsportsportsports

Internos stratenvolleybaltoernooi 2011

Ook dit jaar wordt er weer een stratenvolleybaltoernooi georganiseerd, en wel van 24 t/m 28 oktober. Willen jullie meespelen, geef je dan op bij één van de onderstaande adressen. Graag zouden we zien dat er per straat één of meerdere teams mee spelen.

Regels

Een team mag uit maximaal 10 personen bestaan. Het in het veld staande team moet minimaal 2 dames bevatten, een team met 4 heren en 1 dame wordt niet toegestaan en heeft de wedstrijd aldus verloren. Er mogen slechts twee NEVO-BO-competitiespelers tegelijk spelen. Men mag tijdens het toernooi niet van team wisselen. Men mag voor maximaal 1 team uitkomen. Ieder team, dat als eerste staat opgesteld zorgt voor een teller. Men mag tijdens het toernooi geen spelers toevoegen, zorg dus voor voldoende mensen. Kan men niet spelen op een avond, geef dit dan door bij de inschrijving, dan houden we hier rekening mee tijdens de planning. Bespreek dit tevoren in je team, om latere problemen te voorkomen.

Jeugd: Bij de jeugd mag een team uit maximaal 6 personen bestaan. Er wordt met 4 spelers op een klein veld gespeeld.

Het inschrijfgeld bedraagt voor deelnemers t/m 15 jaar €1,50 en voor de overige spelers €2,50 dit wordt bij het inleveren van het inschrijfformulier geïnd.

Dit toernooi wordt gesponsord door Rabobank Noord-Groningen

Inschrijfformulier:

Naam team: .....

Kontaktpersoon: .....

Adres: .....

e-mail adres: .....

Telefoon :.....

NAAM DEELNEMER

1:	M/V
2:	M/V
3:	M/V
4:	M/V
5:	M/V
6:	M/V
7:	M/V
8:	M/V
9:	M/V
10:	M/V

Inleveren van de formulieren voor 7 oktober bij: Janet Dijkstra, D. Triezenbergstraat 5, (0596) 55 18 93; Sikko Voorma, Bedumerweg 56, (0596) 55 17 66; Catharina Reker, Ypey laan 9, (0596) 55 19 36, e-mail: c_reker_smit@hotmail.com

Wisselbekers inleveren bij inschrijving. Vrijwilligers voor de verkoop kunnen zich melden bij Janet, Sikko of Catharina.

Stichting Sportdorp Stedum

Zo. We bestaan, en we hebben eindelijk een bankrekening en geld waar we zelf over mogen beschikken. Het totale bedrag is welliswaar een stuk lager dan waar we op gerekend hadden, maar het is genoeg om de komende jaren allerlei sportieve initiatieven mee te ondersteunen. En als het (bijna) op is zien we wel verder.

Want dat is waar we voor zijn opgericht: Stedumers in beweging brengen door nieuwe ideeën van verenigingen of personen financieel te ondersteunen. De afgelopen twee jaren zijn er meer en minder geslaagde pogingen gedaan 'nieuwe' sporten in Stedum te introduceren: goalbal (een balspel voor slechtzienden en geblinddoekten), speedbadminton, cardiotennis (conditietennis) en blacklightvolleybal en een vernieuwde opzet van de schoolspordag horen daarbij. En de hardlooptraining voor de Stemer Omloop. Ook leverden we een bijdrage voor de reanimatiecursus, het stijldansen, zwemmen en een jeugdtraining van de jeu de boules club. Niet elke activiteit leidde tot blijvend resultaat, al doende moeten we uitvinden wat kans van slagen maakt en wat niet. We kunnen wel van alles helpen organiseren, maar zonder deelnemers wordt het niks!

Voor de korte cursus Nordic Walking die in september had zullen beginnen kregen we niet genoeg aanmeldingen, misschien was het te kort na de vakantie om

er voldoende reclame voor te maken. Daarom alsnog een oproep: lijkt het u leuk kennis te maken met Nordic Walking, neem dan contact op met Karel Zuiderveld (tel. 552369) of Janneke Aué (janneke@lighthunter.com, tel. 550915). Zodra er voldoende aanmeldingen zijn kunnen we alsnog van start!

Ook willen we een korte cursus Streetdance organiseren. In eerste instantie voor kinderen tot en met ongeveer 12 jaar, maar misschien is er onder 12+ Stedumers ook belangstelling voor? Hoewel tijd, startdatum, en kosten nog niet vast staan kan iedereen die er aan mee zou willen doen zich vast melden bij Brenda Tillema, (tillema.p@home.nl, tel. 551757). Het is fijn om alvast een idee te hebben van de mogelijke belangstelling!

Tot slot: aarzel niet ons te benaderen met ideeën voor sportieve activiteiten, hoe meer beweging, hoe meer vreugd! Ook voor vragen over bestaande sporten in Stedum kunt u bij ons terecht.

Het bestuur van Stichting Sportdorp Stedum:
Brenda Tillema, Arend Koenes, Janneke Aué, Janna Bathoorn, Elizabeth Renke-
ma.

Janneke Aué

Hengelclub "Ons Genoegen"

Als u mocht kiezen tussen een kroket of een gebakken voorntje, dan wist ik wel wat u zou nemen. Toch is dit denk ik een kwestie van mode. Onlangs zag ik een kort filmpje van ruim een minuten op het net. Een filmpje van Maartje Jaquet. Je zag iemand die platvisjes aan de waslijn ophing. Daarna zei een oude vrouw, en zij deed een van haar kinderen na: "mamma, mag ik een gedroogd visje van de lijn nemen?" De oude vrouw zei dit een beetje kinderlijk en zeurderig en je hoorde in haar stem hoe het kind de vraag bijna smekend stelde. De vrouw liet hiermee horen hoe graag het kind dit gedroogde platvisje wilde hebben. Dat kind vond dat visje lekker! Maar omdat het duidelijk te zien was dat dit al een bejaarde vrouw was, begreep je ook meteen dat die vraag om dat visje heel lang geleden gesteld was. Misschien vijftig, zestig jaar geleden. Gedroogde platvis een lekkernij?

Ik denk dat dat niet meer het geval is. Misschien nog wel in het buitenland. En ik vraag mij dan ook af, of er aan de Nederlandse kusten, in de dorpen en steden daar, nog wel platvisjes te drogen hangen aan een lijn. Dat dit wel degelijk het geval was in de jaren zestig heb ik toen met eigen ogen gezien. Maar ik ben bang dat de frikadel en de berenhap en de kroket het gedroogde platvisje heeft verdrongen.

Vroeger had je ook stokvis, daar hoor je toch nooit meer wat van.

Eldert Ameling

voorzitter Hengelclub "Ons Genoeg"

De Steemer Agenda

(Veel van de hieronder genoemde activiteiten zijn terug te vinden in deze Stedumer)

24 september	Open Tuin bij De Heemen van 15.00 tot 17.00
24 september	Steemer braai bij de haven
26 september	Passage: spreker Drs. F. Postema uit Krewerd. Onderwerp: lezing vrouwenbeweging
5 oktober	Vrouwenraad Stedum: Landelijke seniorendag m.m.v. "De Waddenwichter" "De Boshal" te Loppersum. Van 14.30 uur tot 19.00 uur. Kosten: € 7.50 Incl. koffie/thee met cake en drinken en diner na afloop.
5 oktober	Van 16.30 tot 18.00 uur: opening muurschildering bij De Heemen en presentatie het boekje "De Verbindende Muur"
13 oktober	Steunste in het Herv. Centrum van 14.00 uur -16.00 uur Onderwerp: Openbaarvervoersburo: het nieuwe reizen.
13 oktober	AED cursus
24-28 oktober	Stratenvolleybaltoernooi
25 oktober	Passage: Burgemeester A. Rodenboog. Onderwerp: hoe houden wij ons dorp leefbaar.
27 oktober	AED cursus
29 oktober	Flesseninzamelingsactie De Struners
4 november	Eerste Groninger Voorlees- en vertelsalon
5 november	Natuurwerkdag
~~11 november~~	~~Optreden Tineke Rouw om 20.00 uur in sporthal~~ Verplaatst naar 11 februari 2012

De Stedumer is een uitgave van de Vereniging voor Dorpsbelangen Stedum en verschijnt normaal gesproken elke vierde vrijdag van de maand, met uitzondering van december (verschijnt eerder i.v.m. de kerstdagen). Kopij moet anderhalve week er voor binnen zijn. Hij komt niet uit in juli. Artikelen in 'platte tekst' aanleveren, dus geen eigen opmaak.

De volgende keer verschijnt De Stedumer op vrijdag 28 oktober. Kopij inleveren bij de redactie voor woensdag 19 oktober. Het liefst per e-mail en anders op cd of usb-stick.

De redactie behoudt zich het recht voor om artikelen te weigeren, te bewerken of in te korten.

Redactie: Erik Staal, Bedumerweg 31, Stedum, 0596 58 18 10, destedumer@wanadoo.nl, Eldert Ameling en Janna Bathoorn.

Advertenties: Wilco Witteveen: 0596 55 17 81, jvanwijk03@hetnet.nl